

Groepswerkplan godsdienst

(* aan te vullen doorheen het schooljaar)

Klas :

Leerkracht :

Schooljaar : 2023-2024

Beginsituatie van mijn groep op levensbeschouwelijk/religieus vlak. (enkele bedenkingen, kansen, aandachtspunten)

Zie beeldvorming godsdienst

Projecten gepland voor dit schooljaar. (Met verwijzing naar het Raamplan BuBaO)

(En waarom ik deze projecten zinvol en geschikt vind.)

- Raamplan BuBaO: Component D: Openkomen voor symboliek: geloofstaal, rituelen, vieringen
- ILD/ILS:
 - OB: Ik en mijn levensbeschouwing:
 - 7. De leerling ontwikkelt een positief zelfbeeld en neemt initiatief gebaseerd op beleving van de eigen levensbeschouwing.
 - MB: Ik, mijn levensbeschouwing en deze van de ander:
 - 15. Verplaatst zich in het levensbeschouwelijk perspectief van anderen.
 - BB: Ik, mijn levensbeschouwing en de samenleving:
 - 22. gaat constructief om met moeilijkheden en kansen voor ILD en ILS.
- Zill-doelen: Openkomen voor geloofstaal, symboliek en rituelen.

Ik word vertrouwd met symbolen, geloofstaal, Bijbelverhalen, rituelen en vieringen. Hierin kom ik een diepere dimensie van het leven op het spoor.
- RKgs1: Openkomen voor symboliek in het leven van mensen. Symbolen van de christelijke traditie ontdekken en ze zich mogelijk mee verbinden.
 - T2 -Z:
 - Symbolen vanuit de christelijke traditie ontdekken en beleven
 - In geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden en Jezusbeelden symbolen van de christelijke traditie verkennen: kruis, vuurtong, duif, Heilige Geest, ...
 - Vertrouwd worden met religieuze verscheidenheid: ontdekken dat sommige symbolen(voorwerpen, handelingen ...) ook wortels hebben in andere levensbeschouwelijke tradities (licht, water, aarde ...)
 - OB-MB-BB:
 - De betekenis van het doopsel als 'uit het water herboren worden' ontdekken
 - Het sacrament van de eucharistie verkennen als een samenkomen van christenen rond de tafel van Jezus
 - De verschillende elementen van de eucharistie leren kennen vanuit de betekenis: brood en leven delen met mensen en met Jezus
 - Ontdekken dat symbolen gemeenschap stichten
 - Ontdekken dat symbolen maar begrepen kunnen worden door mensen die het verhaal erachter kennen
 - Ontdekken dat symbolen gemeenschap stichten zoals onze school, de klas.
 - Ontdekken dat symbolen niet vrijblijvend zijn, maar oproepen tot waarden en houdingen die ermee overeenkomen, bv. eerbiedig omgaan met de aangeboden materialen, het gebruik van symbolische gebaren, taalgebruik in de klas en op de speelplaats, ...
 - De symboliek van de christenen verkennen

- Symbolen en symboolhandelingen kennen, die christenen hanteren in hun communicatie over geloven: bv. een kruis, de paaskaars, breken en delen van brood, zalven met olie, gebedshoudingen ...
- Symbolen in verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen verkennen
- Ontdekken dat symbolen een grote rol spelen bij gelovige en niet gelovige mensen (zie leerlingen in de klas)
- De eigen taal van symbolen ontdekken
- Ontdekken dat symbolen de werkelijkheid waarnaar ze verwijzen ook dichterbij brengen
- De eigen taal van symbolen ontdekken
- In een symbool tot expressie kunnen brengen wat diep in hen leeft bv. het Gods-nestje

- De symboliek van vuur herkennen in een aantal rituelen
- De kans krijgen om in een klasritueel de symbolische betekenis van vuur in hun leven uit te drukken
- De symboliek van vuur in de Bijbel ontdekken
- Het Pinksterverhaal bespreken, waar de H. Geest wordt gesymboliseerd door “vurige tongen”

- RKgs2: Openkomen voor de betekenis(sen) van en zich laten inspireren door Jezusbeelden, godsbeelden, Bijbel-geloofsverhalen en andere levensbeschouwelijke verhalen.
 - Groeien in geloofs- en Bijbelverhalen, geloofstaal ontdekken en beleven > Groeien in levensbeschouwelijke taal vanuit geloofsverhalen
 - Ontdekken dat mensen levensbeschouwelijke verhalen gebruiken om iets te vertellen over hoe ze zichzelf, de mensen om hen heen, de wereld of God ervaren
 - De relatie kunnen zien tussen de onderwerpen die in de loop van het jaar aan bod komen en aspecten ervan die in de verhalenreeks ter sprake komen
 - De symbolische betekenis vatten van voorwerpen en situaties die in de verhalen voorkomen

Schooljaar 2023-2024: jaarplanning

“Wondere Ruimte ”

“Vlieg je mee? ”

Als school hebben wij ervoor gekozen om ieder jaar het jaarthema van PAG Limburg uit te werken omdat:

- het thema elk schooljaar nieuw is met een eigen Bijbelverhaal.
- het jaarthema heel inspirerend en motiverend werkt zowel voor leerkrachten als voor leerlingen.
- wij als BuBao niet met handleidingen kunnen werken en het jaarthema passend kunnen maken voor onze leerlingen.
- wij onze leerlingen, die verschillende jaren op hetzelfde niveau blijven, toch elk jaar een ander aanbod kunnen bieden.
- het makkelijker is om godsdienst te doen leven en beleven door de hele school.
- het jaarthema ruimte en mogelijkheden schept om te gaan experimenteren met allerlei werkvormen en activiteiten.
- wij als leerkrachten nog steeds heel wat bijleren door het jaarthema uit te werken.
- de leerlingen krijgen de ruimte om een volledig jaar zich te verdiepen in een bepaald onderwerp zodat de ervaring en de beleving veel breder wordt.
- de ervaring ons geleerd heeft dat deze manier van werken het geheugen van de leerlingen stimuleert waardoor zij de verbinding met het onderwerp veel langer kunnen bewaren en het geleerde makkelijker kunnen oproepen.

1. Begin september 2023:

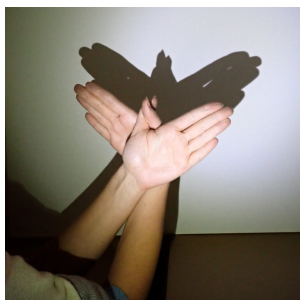
- a. Kennismaking.
- b. Woordspin ‘Godsdienst’: Wat betekent godsdienst voor jou en op welke manier zou je graag godsdienstles willen krijgen/volgen?
- c. Foto van elke leerling maken bij de aanvang van het nieuwe schooljaar. (Op het einde van het schooljaar maken we opnieuw een foto en worden beide foto’s vergeleken. We gaan dan op zoek naar het wonder van de groei/verandering)

2. Kennismaken en/of herhalen van de rituelen als voorbereiding op de startviering:

- a. Rituelen in de kerk = symbolen van ons gelovig-zijn: het Godslampje, het kruisteken, het Onze Vader, de communie. Deze rituelen worden opgehangen in het godsdiensthoekje in de klas.
- b. Introductie en gebruik van het godsdiensthoekje.
- c. Rituelen in de klas: het Godslampje aansteken bij het begin van de godsdienstles en het Godslampje uitblazen op het einde. Volgorde van het uitblazen ophangen in het godsdiensthoekje.

3. Start van het jaarthema “Wondere ruimte” “Vlieg je mee?”:

- a. Kennismaking en bespreking van de affiche
- b. Woordspin: Wonder(e), ruimte, wondere ruimte: Wat betekent dit voor jou? Ken je deze woorden?
- c. Voorblad mapje/kaft godsdienst: ‘Als jij een vogel zou zijn, hoe zou je er dan uitzien?’ ‘Welke kleuren zou jij dan hebben?’ ‘Tekenen jezelf als vogel.’
- d. Symbool H. Geest:

4. De Kring doorheen het hele schooljaar:

- Versje:
 - In de kring zoeken wij een wonder.
 - In de kring wordt feedback een godswonder.
 - In de kring zitten wij in een wondere ruimte.
 - In de kring geven wij elkaar de ademruimte.
- Gebaren bij het versje:
- Compliment geven en aanvaarden vervangen door **“Feedback geven en aanvaarden”**
 - Positieve feedback leren geven aan elkaar
 - AANLEREN in stapjes:
 1. Wat stoort er mij aan mezelf?
 2. Wat stoort er mij aan de juf/meester?
 3. Wat stoort er mij aan mijn klasgenoot?
 4. Hoe kan ik dit positief verwoorden? Door het tegenovergestelde te zeggen:
 - vb. Die schreeuwt altijd tegen mij wordt dan ‘Ik zou het fijn vinden als je stilletjes tegen praat. ‘Jij duwt mij altijd’ wordt ‘Ik zou het fijn vinden als je mij meer ruimte/plaats geeft.’
 - kritiek beperken tot dingen die we kunnen verbeteren, kunnen veranderen en NIET op uiterlijk zoals dik, lelijk, dom ...
 - de focus ligt bij wat zij WEL willen dat de ander doet.
 - Feedback leren aanvaarden door te zeggen: “Dank je wel voor je eerlijke mening.”

5. Planning:

- September 2023: **wondere ruimte - ruimte om te beginnen**
 Bijbelverhaal: het Pinksterverhaal symbol de **DUIF**
- Okt -Nov 2023: **ruimte om te leren** (Allerzielen: sterven)
 Bijbelverhaal: Dochter van Jairus symbol de **UIL**
- Dec 2023-Jan 2024: **ruimte om te verschillen** (Advent)
 Bijbelverhaal: De lamme met zijn 4 vrienden
 - Week 1: De lamme symbol de **OOIEVAAR**
 - Week 2: De vier vrienden symbol de **KRAAI**
 - Week 3: De man van het huis symbol de **KOOLMEES**
 - Week 4: Jezus symbol het **ROOBBORSTJE**
- Feb - maart 2024: **ruimte om te vergeven** (Vastenperiode en Goede Week)
 Bijbelverhaal: Zacheüs symbol de **EKSTER**

- April-mei-juni 2024: **ruimte om te veranderen** (Doopsel: Ga en verricht wonderen zoals de leerlingen van Jezus.)
Bijbelverhaal: Bartimeus symbol de **REIGER**

De vogels hebben elk een eigen spirituele betekenis die besproken wordt met de leerlingen in de klas.

Uitgewerkte occasionele projecten :

Voorlopig geen.

(Klas)rituelen tijdens de godsdienstles :

Rituelen kunnen een belangrijk werkinstrument zijn om de godsdienstbeleving te stimuleren, aan te leren, te concretiseren, de geloofstaal uit te breiden, te werken aan het Godsbeeld alsook aan het Jezusbeeld en om een godsdienstige houding te integreren in het dagelijkse leven.

Klasrituelen:

- *Het aansteken van het Godslampje*

Het Godslampje is een vaste waarde geworden. Dit ritueel houdt niet meer alleen de aanwezigheid van God in. Vorig schooljaar stond het godslampje symbool voor het vertrouwen dat Maria uitstraalt. Dit schooljaar zal de focus liggen op de aanwezigheid van de Heilige Geest.

- *De kring, aangepast aan het jaarthema*

Dit is een ritueel dat ieder jaar aanpasbaar is aan het jaarthema.

De kring verloopt steeds volgens een vast patroon:

- een kring maken
- het Godslampje in de kring plaatsen
- het versje opzeggen
- een opdracht uitvoeren
- afsluiten met een gebedje

- *Rustige muziek op de achtergrond tijdens de verwerking/het individuele werk*

De muziek is bedoeld als een vorm van meditatie, als een moment om te bezinnen en na te denken over het geleerde van die les. Het is ook een hulpmiddel om zich beter te kunnen concentreren op het individuele werk en/of de binnenkant van de eigen persoon.

- *Het Godslampje uitblazen*

Dit is een ritueel om het einde van de godsdienstles aan te geven. De kinderen vinden het leuk om het kaarsje uit te blazen. Om ervoor te zorgen dat elk kind evenveel aan de beurt komt, is er een lijstje voorzien in de godsdiensthoek.

- *Het godsdiensthoekje*

Het godsdiensthoekje heeft verschillende functies in de godsdienstlessen:

- als kennismaking: Als vakleerkracht godsdienst heb ik ervaren dat de nieuwe leerlingen, bij de aanvang van een nieuw schooljaar, niet goed weten wat ik kom doen in hun klas. Een vaste plek voor het vak godsdienst, maakt het makkelijker om de link te leggen tussen de leerkracht en het vak.
- als introductie van een nieuwe les: Iedere nieuwe les begint in het godsdiensthoekje. We overlopen even wat we al gezien en besproken hebben om daarna verder te gaan met de nieuwe leerstof. Het godsdiensthoekje is als een boek dat we zelf schrijven, eerst kijken we waar we gebleven zijn om dan verder het verhaal te schrijven.
- als hulpmiddel en geheugensteuntje: De meeste kinderen hebben nog heel wat moeite om zich uit te drukken, om dingen te verwoorden en te benoemen of herinneringen op te roepen. Wanneer zij tijdens de lessen niet meer op een woord of activiteit kunnen komen, kijken ze naar het godsdiensthoekje om het zich weer te herinneren.
- als trainingsmiddel: Geloofstaal is moeilijker dan spreektaal en aangezien de meeste kinderen al moeite hebben met de spreektaal is de geloofstaal bijzonder moeilijk om te onthouden. De prenten in het godsdiensthoekje helpen de leerlingen om de onderwerpen, rituelen en kerkelijke feesten te leren benoemen.

- als afsluiting van de godsdienstles: Elke keer wanneer er gewerkt is geweest rond een onderwerp en na het aanbrengen van een nieuw project, worden de prenten opgehangen in het godsdiensthoekje zodat de kinderen leren zich te herinneren wat ze die les geleerd hebben in de hoop dat ze het gaan onthouden voor de volgende les.
- als evaluatie: Op regelmatige basis wordt er tijd gemaakt om een mondelinge evaluatie te doen. De kinderen worden verzameld in het godsdiensthoekje. Alle prenten die er dan op dat moment hangen worden opnieuw besproken door middel van vraagstelling. De kinderen krijgen dan ook tijd om te verwoorden wat ze geleerd hebben, wat ze nog weten en wat ze leuk vonden. Het godsdiensthoekje heeft dan de functie van een soort fotoalbum waarbij de kinderen herinneringen ophalen.
- als communicatiemiddel: Als vakleerkracht godsdienst vind ik het belangrijk dat de klastitularis op de hoogte gehouden wordt van de projecten die er gedraaid worden tijdens deze lessen. Het godsdiensthoekje geeft de klastitularis de nodige informatie op een korte tijd want bij de wissel van de lessen is er zeer weinig tijd om informatie uit te wisselen.
- als informatiebord: Het godsdiensthoekje geeft informatie aan iedereen die in de klas komt zoals ouders bij oudercontacten en infoavonden, andere leerlingen en leerkrachten, het beleidsteam, directie en andere geïnteresseerden.
- als naamkaartje: Godsdienst geef ik in verschillende klassen. Om een soort van eenvormigheid te creëren, probeer ik de opbouw en verdeling, in mijn godsdiensthoekjes, steeds op dezelfde manier te doen. Dit is voor de kinderen beter herkenbaar, zeker wanneer ze jaar na jaar les krijgen van mij als leerkracht godsdienst.

Godsdienstige Rituelen: Deze rituelen vormen de hoekstenen van het Rooms-Katholieke geloof.

- *Het Onze Vader (uitbeelden)*
Dit is een ritueel dat het godsbeeld concretiseert en de geloofstaal verbreedt. De kinderen leren het gebed door middel van gebaren in de kerk tijdens de misvieringen. Het wordt niet meer aangeleerd in de lessen godsdienst aangezien onze school vooral bestaat uit moslimkinderen.
- *Het kruisteken*
Het kruisteken is het symbool van het christendom. Het is een ritueel dat gebruikt wordt bij de aanvang en einde van een gebed of eucharistieviering. Bij de aanvang staat het symbool als begroeting en bezinning, zich voorbereiden tot gebed en viering. Bij het einde staat het symbool als afscheid en het ontwaken uit de godsdienstige sfeer, zich voorbereiden tot het leven van alledag. Door dit ritueel werken we aan het Godsbeeld.
Het kruisteken is ook een klas ritueel dat de godsdienstlessen onderscheidt van de andere lessen. Op deze manier leren de kinderen dat een gebed een manier is om hulp te vragen aan God, om dankbaarheid te tonen voor God, om vergeving te vragen aan God en aan elkaar, om de wereld rondom ons anders te bekijken en dat je overal kunt bidden. De leerkracht fungeert hier als voorbeeld.
- *De communi (het breken van het brood)*
Dit ritueel is de basis van ons geloof. Het breken van het brood is het belangrijkste onderdeel van de eucharistie en wordt gevolgd door de communi. Door dit ritueel werken we aan het Jezusbeeld. In de klas wordt dit ritueel besproken in september, als voorbereiding op de startviering en tijdens de vasten - Goede Week komt dit ritueel uitgebreider aan bod.
- *De misviering (eucharistieviering)*
Als katholieke dialoogschool willen wij de traditie van de misvieringen in de kerk behouden. Deze misvieringen staan symbool voor onze eigenheid als katholieke school. Daarom opteren wij om 2 à 4 keer per schooljaar naar de kerk te wandelen met alle leerlingen en leerkrachten. Wij nodigen dan ook graag onze ouders uit op deze vieringen.

Rituelen uit Bijbelverhalen en/of geloofsverhalen:

- Deze rituelen kunnen benoemd en uitgelegd worden indien het nodig is.
- Rituelen worden voor onze leerlingen betekenisvol wanneer zij deze ook echt zien en DOEN als ritueel. Dit is dan ook de reden waarom deze rituelen het godsdiensthoekje niet halen.

Evaluatie van het aanbod en het handelen van de leerkracht :

Wat ik zeker wil behouden :

Wat ik volgende keer zou bijsturen :